

Тақриз

ба автореферати диссертатсияи Зафарзода Нушофарин Зафар дар мавзуи «Иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи муоширати ҳокимият ва ҷомеа» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D050200 - Сиёсатшиносӣ (6D050202 – Ниҳодҳо, равандро ва технологияи сиёсӣ)

Омӯзиши иштироки сиёсӣ яке аз масъалаҳои меҳварии таҳқиқотӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон махсуб меёбад. Мубрами омӯзиши мавзуи таҳқиқотии мазкур, инчунин дар он аст, ки иштироки сиёсӣ ҳамчун нишондиҳандаи сатҳи маърифат ва фарҳанги сиёсӣ, ки яке аз омилҳои муҳимми таъмини амнияти миллӣ ва суботи сиёсии кишвар ба шумор меравад, ки иштироки шахвандонро ба идоракунии давлатӣ ҷалб намуда, дар рушди минбаъдаи давлат таъсири мусбӣ мерасонад. Бинобар ин, омӯзиш ва таҳқиқи иштироки сиёсӣ ва мушаххас намудани маҷмуи арзишҳои иҷтимоӣ сиёсии ба он таъсиррасон низ аҳамияти муҳимми илмӣ амалӣ дорад.

Муаллиф кӯшиш кардааст, ки иштироки сиёсии шахвандонро дар равандроҳои сиёсӣ таҳлил намуда, таъсири ин зухуротро ба равандроҳои демократикунӣ, болоравии сатҳи маърифату фарҳанги сиёсии ҷомеа ва масъулияти шахвандии субъектони сиёсатро дар системаи идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон нишон диҳад. Зафарзода Н.З. таваҷҷуҳи худро асосан ба таҳлили зухуроти иштироки сиёсӣ ки яке аз нишондиҳандаҳои муҳимми низомӣ демократӣ махсуб меёбад, ки иштироки шахвандонро дар ҳаёти сиёсии ҷомеа таъмин менамояд, равона намудааст, ки дар раванди ташаккул ва инкишофи он омилҳои гуногуни дохилӣ ва хориҷӣ нақши муассир доранд. Бо дарназардошти гуфтаҳои боло, дар замони шиддат гирифтани равандроҳои ҷаҳонишавӣ иштироки сиёсӣ ҳамчун воситаи коммуникатсияи ҳокимият ва ҷомеа баррасӣ шуда, муайянкунандаи сатҳи густариши робитаи доимӣ байни онҳо мебошад. Аз ин рӯ, таъвияти минбаъдаи ин раванд зарур арзёбӣ мегардад.

Дар автореферат зарурати истифодаи маҷмуи методҳои байнисоҳавӣ ҷиҳати омӯзиши зухуроти иштироки сиёсӣ таъкид шудааст, ки ин нишондиҳандаи ҷаҳонбинии васеи илмӣ Зафарзода Н.З. ва кӯшишҳои ӯ ҷиҳати фарогирии ҳамаи паҳлуҳои ин раванд бо тамоми мураккабӣ ва гуногунҷанбагии он мебошад.

Омӯзиши ин раванд дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун равиши илмӣ-таҳқиқотӣ вобаста ба масъалаҳои иштироки сиёсӣ, метавонанд саҳми муҳим дар рушди донишҳои сиёсӣ, ҳокимияти сиёсӣ, давлат, соҳибистиклолӣ ва равандроҳои сиёсӣ дар Тоҷикистон арзёбӣ шавад. Қайд кардан зарур аст, ки дар автореферат ба таҳлили ҷанбаҳои гуногуни иштироки сиёсии шахвандон махсусан дар солҳои аввали ба даст овардани истиқлоли давлатӣ дар Тоҷикистон ва марҳалаи муосир, ки сатҳи ғаълонокии сиёсӣ дар маърақаҳои сиёсӣ баланд аст, таваҷҷуҳи махсус зоҳир шудааст. Ин навъи муносибат ба таҳқиқот ҷанбаи амалӣ

дода, онро на танҳо барои мутахассисони соҳаи илм ва тамоми қишрҳои ҷомеа, инчунин барои кормандони давлатӣ ва равандҳои сиёсӣ муфид мегардонад. Ҳамчунин, автореферат донишу қобилияти таҳлилии муаллифро дар мавриди назарияҳои гуногуни сиёсӣ оид ба демократия, ҳокимият ва идоракунӣ, консепсияҳои сиёсӣ психологӣ вобаста ба иштироки сиёсӣ – аз ҷумла, андешаҳои олимони шинохтаи соҳа ба монанди Г. Алмонд, С. Верба, М. Баретто, Б. Зани, Б. Гинсберг, Т. Лоун, М. Уизер, С. Верба, Н. Ней, Г. Лебон, Д. Нагел, Й. Шумпетер, Эдмунд Берк, С.М. Липсет, Т. Дай, Х. Зиглер, А.О. ва дигар муҳаққиқони масоили иштироки сиёсӣ – ба таври барҷаста нишон медиҳад. Ин ҷаҳонбинии васеи илмӣ ба муаллиф имкон додааст, ки таҷрибаи Тоҷикистонро ба таври мутаносиб ба андешаи сиёсии ҷаҳонӣ пайванд диҳад.

Дар автореферат дар баробари нуктаҳои муфиди аҳаммияти илмӣ амалидошта, баъзе камбудҳои низ ба назар мерасанд. Бинобар ин, ҷиҳати бартараф намудани камбудҳои ҷойдошта, тавсия дода мешавад, ки хангоми баррасии омилҳои ба иштироки сиёсӣ таъсиррасон нақши созмонҳои ҷамъиятиро васеътар инъикос намоянд. Инчунин, баъзан камбудҳои техникӣ низ ба ҷашм мерасад.

Қайд кардан ба маврид аст, ки камбудҳои зикршуда ба мазмуну муҳтавои автореферат таъсири ҷиддӣ намерасонанд ва сатҳи назариявӣ амалии онро коҳиш намедиханд.

Аutoreферати диссертатсия тибқи талабот омода гардида, муҳтаво ва мазмунӣ рисолаи илмӣ ба таври возеҳ ва муназам дарҷ намудааст. Ҳамзамон мақолаҳои дар нашрияҳои тақризшаванда интишор намудаи муаллиф мазмунӣ таҳқиқотро инъикос намудаанд.

Дар маҷмӯъ, гуфтан мумкин аст, ки таҳқиқоти мазкур қори илмӣ анҷомёфта ба шумор рафта, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D050200 - Сиёсатшиносӣ (6D050202 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияи сиёсӣ) мебошад.

Муқарриз:

Доктори илмҳои сиёсӣ, дотсент,
сардори кафедраи фанҳои ҷамъиятии
Академияи ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон

Муҳаммад С.А.

Суроға: 734024, ш. Душанбе, кӯч. Мاستонгулов – 3. Телефон: (992 37) 226 6042; Факс: (+992 37) 226-60-43, E-mail: avkdtj@mail.ru

Имзои д.и.с., дотсент **Муҳаммад С.А.**-ро тасдиқ менамоям:

Сардори шуъбаи кадрҳои Академияи
ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон

Саидзода А.Р.

«16» ноҳати соли 2026